

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.Kopirski se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII., Zadrugi dom.Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.
Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 2-25 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 59.

Sobota 23. julija 1927.

Leto II.

Volilni proglas Socialistične stranke Jugoslavije.

Sodrugí, delavci!

11. septembra se bodo vršile volitve v narod. skupščino. Naša stranka se bo, kakor doslej, udeležila tudi teh volitev, ali tudi tokrat, kakor vedno doslej, se bo morala boriti z veliko večjimi težkočami kakor vsaka druga politična stranka.

Prva težkoča je denarna priroda. Socialistična stranka nima svojih denarnih zavodov in ne bogatašev, ki bi plačevali njene volilne stroške, kakor je to slučaj pri buržuaznih kapitalističnih strankah in kakor je to slučaj pri komunistični stranki, katero podpira njena komunistična Internacionalna.

Socialistična stranka more izvršiti svoje politične naloge samo s pomočjo onih sredstev, katere ji dajejo na razpolago njeni politični člani in prisajši, ki so v pretežni večini sestavljajo le iz najemnih delavcev, industrijskih, obrtnih in poljedelskih.

Politična nasilja.

Druga težkoča je politične prirode. Čeravno imamo tudi v naši državi zakone, ki predpisujejo volilno svobodo ter svobodo zborovanja, dogovarjanja in združevanja, je pa vendar samovolja oblasti tako velika, da ni v državi nikomur in ob nobeni priliki zasigurno njegovo politično in državljansko pravo.

Zadnje volitve od 8. februarja 1925 so se vršile ob brezobzirni uporabi nasilja s strani oblasti.

Ta nasilja so se vršila po navodilih in odredbah tedanje Pašić—Pribečevićeve vlade. Takrat so nam prepovedali in razgnali neštete šode in konference. Takrat niso bili naši ljudje samo preganjani in pri izvrševanju svoje politične dolžnosti zadržani, nego češče tudi fizično težko zlostavljeni.

Tako je bilo za časa zadnjih volitev in še potem, ko so bile volitve pri kraju. Vlada in narodna skuščina, ki sta izšli iz nasilnih volitev, nista pač mogle voditi drugo kot politiko nasilja.

Radikalna stranka je izšla iz onih volitev močno ojačena. Dobila je 142 mandatov, čeprav je bilo znano, da z ozirom na faktično število njenih privržencev ne bi mogla dobiti več kot 80 do 90 mandatov, kar znači, da si je priborila 50 do 60 mandatov samo s pomočjo nasilja in korupcije.

Zastrupljanje političnega življenja.

Elementi, izbrani pod uplivom sile in korupcije, so izmučili in zastrupili celokupno naše politično in socialno življenje. Svoj lastni posebni izraz je to dobilo najbolj v znanih aferah z državnimi nabavami, v katerih je bila država oškodovana za desetine milijonov in s katerimi se je naša javnost in se je narodna skupščina

bavila mesece in mesece z onim lepim rezultatom, da se je končno pokrilo vse s pepelom in rešilo krivce odgovornosti. Takrat ni bilo v narodni skupščini niti enega socialističnega delavskega predstavnika, da vložijo svoj protest proti nasilju in proti korupciji.

Skupščina brez socialistov.

V narodni skupščini, ki je bila takrat izvoljena, so bile zastopane vse buržuazne stranke in vsi pravci buržuazne politike, ni bila pa zastopana Socialistična Stranka Jugoslavije in njen politični pravec. To se je tudi občutilo pri delu same skupščine. Medtem, ko so se prej, dokler so bili v parlamentu tudi socialistični zastopniki, razpravljala tudi vprašanja, ki se tičejo delavstva, se ni v tej skupščini slišala ves čas niti ena beseda in se ni predložil noben zakon, ki bi bil v prid delavstva in malih producentov mesta in vasi. Razne buržuazne kapitalistične družine so se samo borile za oblast in za zasigurnje svojih lastnih interesov.

Reakcionarnost buržuaznih strank.

Poleg radikalne stranke in njene trenutnega prirepka, samostojne demokratske stranke, največjo vlogo v ubijanju našega normalnega in zdravega političnega življenja je igrala Radićeva stranka. Ona je šla z zadnje volitve kot vztrajna opozicijska stranka in pod imenom kmečke hrvatske republikanske stranke se je pa po volitvah takoj popolnoma otresla republikanstva in postala skrajno monarhistična stranka.

Zakon o tisku.

Pod duhovnim vodstvom radikalov in vnetim sodelovanjem Radićeve stranke je bil sprejet eden najbolj reakcionarnih zakonov o tisku, kar jih, sploh poznamo; zakon, ki je v glavnem le prepis nekdanjega avstrijsko-bosanskega zakona in katerega je redigiral baš znani reakcionarni pravoslavni bosanski beg, dr. Milan Srškić.

Davek na delavske plače.

Pod duhovnim vodstvom radikalne stranke in ob vsestranskem sodelovanju Radićeve stranke naložen je bil tudi davek na bedne delavske plače. Pod istim političnim vodstvom in istim sodelovanjem so bile nadalje nižane uradnikom in državnim delavcem draginjske doklade in plače, čeprav niso cene življenskih potrebščin v celoti nikjer niti najmanj padle.

Radikalni steber reakcije.

Radikalci so bili in so ostali glavni steber vseh političnih zlih dejanj v naši povojni zgodovini. Ostale buržuazno kapitalistične stranke so tudi

vse brez razlike sodelovale, vendar pa vedno tako in toliko časa, dokler je to odgovarjalo računom in potrebam raznih radikalnih skupin. Pri izvedbi politične in socialne reakcije, gaženju ustave, rušenju parlamentarizma, preziranju državljskih in političnih pravic delavcev in malih producentov, davljenju vsake napredne socialne politike so bili sodeložni kot pomagači radikalov: zajedničarski demokraci, samostojni demokraci, muslimani, slovenski klerikalci, nemška nacionalna skupina in Radićeva kmečka hrvatska stranka.

Borba za oblast.

Vsa politika vseh buržuazno kapitalističnih strank obstojala je zgolj v borbi za oblast. Vse so se grdo privarivale za prostorček v vladi in se dobrikale onim, od katerih je v tej državi odvisna delitev oblasti. Skrbi za materijelni, kulturni in moralni napredek ni pri teh strankah nikoli bilo in se tudi resno nikoli niso potrudile, da v tej smeri karkoli izvršijo. Potrosilo se je na stotine milijonov, potrosile so se milijarde, zemlja je pa še vedno brez potov, brez železnice in na deset in deset tisoče delavcev je ostalo brez dela in brez sredstev za življenje. Cele oblasti, kot n. pr. Dalmacija, Hercegovina, hrvatsko Primorje, so že do kraja upuščene, ker se je zastoj čakalo na nepotrebno pogozdovanje itd.

Delavci zahtevajo zaman dela!

Hercegovina umira od gladi in tisoče delavcev iz Like, Dalmacije, iz teh naših kršnih krajev, tekajo širum, gladni, goli in bosí, zaman zahtevajo dela, medtem ko je še veliko naših krajev neprehodnih brez cest, brez komunikacij, kot n. pr. Črna gora, Sandžak, Srbija, Bosna in Hercegovina. Tam leže na eni strani ogromna prirodna bogatstva, na drugi pa neštete delovne roke, ki si žele dela. Naše buržuazno kapitalistične vlade pa niti nočejo, in kakor izgleda, niti nimajo sposobnosti, da ta ogromna prirodna dobra izkoriščajo v prid splošnosti, najemnih delavcev in produktivnega naroda.

Zgradba cest in železnic bi ustvarila možnost dela in zaslužka našim siromašnim krajem, omogočila bi delovnemu ljudstvu kolikor toliko normalno življenje; nove ceste in izpopolnjeno železniško omrežje povečalo bi blagostanje v državi.

Narodna skupščina: Mlin brez moke.

Ali se je v tem smislu slišala ena sama beseda v zadnji naši skupščini, v kateri so se razne radikalne, demokratske, radićevske, klerikalne in druge buržuazno kapitalistične družine teple za oblast? Ne! O tem v tej skupščini ni bilo govora — zato se je

pa toliko več psovalo, grdilo, medsebojno obtoževalo in celo teplo! Zapravilo se je dolga meseca s pretresanjem raznih ministrskih zlorab — in doživeli smo v tej narodni skupščini tudi sramotni prizor z golim človekom, ki je bil pretepen in mučen, zaradi česar se je pa vsa kaznen in odgovornost reducirala na penzioniranega enega samega poznanege zloglasnega policijskega komisarja. A ministri, po katerem znanju in po katerih navodilih so se vsa ta nasilja vršila širom cele države, so ostali še nadalje nekaznovani in neodgovorni! Pretekla, z nasiljem izvoljena narodna skupščina, je bila mlin brez moke.

Agrarna reforma.

Agrarna reforma ali je bila bagatelizirana ali se je pa izvršila na škodo države in našega siromašnega poljedelskega ljudstva. Odvzemala se je zemlja onim, katerim je bila že razdeljena in kateri so jo že več let obdelovali, samo ako je to odgovarjalo strankarsko političnim razlogom in interesom. V Dalmaciji se je sploh izvedba agrarne reforme ustavila, v Hrvaški, Slavoniji in Vojvodini se je pa z agrarno reformo uganjalo najgrše špekulacije, za katere je ustvaril zakonske osnove baš seljaški minister Pavle Radić, vtihotapljač v finanjski zakon odredbo, da se imajo oni, kateri so dobili zemljo, pogoditi z bivšimi lastniki zemlje o višini odkupa! Namesto, da se kmete, kakor smo zahtevali socialisti ali popolnoma osvoboditi odkupa ali pa da država določi najnižjo mero odkupa — je gospod Radić s to odredbo izročil kmete špet bivšim lastnikom na milost in nemilost.

Radićevi »seljaški« poslanci in ministri so napravili, po vesteh, ki so prodrle v javnost, iz agrarne reforme celo trgovino. Sam prvi podpredsednik stranke, dr. Maček, je bil odstavljen, da se stvar potlači, s svojega podpredsedniškega mesta v stranki. Na ta način so tudi tisti, ki so kričali na radikalno korupcijo, so v njej utonili in se v njej izgubili. Tej srečni politiki se moramo torej zahvaliti, če imamo na eni strani ogromno neobdelane zemlje, na drugi pa tisoče in tisoče družin, ki naravnost upijejo po zemlji.

Davki.

Zaman smo čakali na novi davčni zakon, ki naj bi siromašno prebivalstvo osvobodil plačanja davkov. posedujoče pa progresivno obremenil po njihovem stanju in njihovih dohodkih, kakor to zahtevamo socialisti. Tega zakona skupščina ni sprejela, zato se je pa naložilo toliko več posrednih davkov in taks in monopolov, ker pada vsa teža takih davkov baš na najemne delavce in na

KINO APOLO. Do nedelje.

Velefilm

Komedjant Kean.

Ivan Mozjuhin, Natalija Lisenko, Niko'a Kolin

male producente. Za jugoslovanske buržuazne političare je najkomodnejše, ako se jim ni treba mučiti s temi vprašanji niti toliko, kolikor se s temi vprašanji mučijo njihovi kolegi v drugih državah.

Socialna politika.

V novi državi je vladala ves ta čas zdaj večja, zdaj manjša brezposelnosti. Velike mase delavstva so zato živele vso to dobo v večnem strahu in mukah. In vendar lahko rečemo, da se ni čula ves ta čas v skupščini niti ena resna beseda, da se naj končno reši to družabno in delavsko krizo.

Stanovanjsko vprašanje.

Pomanjkanje stanovanj je še vedno veliko in hudo in to posebno v večjih mestih, kakor Beograd, Zagreb, Ljubljana, Maribor, Skoplje, Osijek, Sarajevo, Split, Karlovac, Novi Sad itd. In ravno, saj se ni ničesar resnega ukrenilo, da se to vprašanje reši. Narodna skupščina in vlade, ki temelje na nasilju, niso bile nikoli sposobne rešiti taka in podobna eminentna ljudska in socialna vprašanja na način, ki naj bi zadovoljil delavce in producente. Neimoviti najemniki so bili ali brez stanovanj, ali so pa morali stanovati v nezdravih kletih. Ali naj se povsem tem še najde volilca, ki naj bi glasoval za poslance, ki niso pokazali niti za to veljavno javno vprašanje najmanjšega razumevanja?

Dokler so bili v narodni skupščini socialistični poslanci, se je vsaj razpravljalo o socialnih vprašanjih in potrebah in se jih je vsaj uvaževalo. Takrat je bil tudi sprejet zakon o zaščiti in zavarovanju delavcev in zakon o inšpekciji dela; takrat se je tudi agrarna reforma izvajala pravičnejše.

Invalidi.

Po vsem kulturnem svetu se postopa napram vojnim invalidom z največjo obzirnostjo in zavzemanjem, pri nas je pa invalidom svobodno ali da umro od glada, ali da prosjačijo.

Vojne sirote in vojne žrtve.

Na isti način se postopa tudi z vojnimi sirotami in vdovami ter s starimi in onemoglimi roditelji, ki so

svojega poslednjega otroka, svojega hranitelja in svoj ponos in srce žrtvovali za vojno. Taki roditelji dobivajo sedaj pri nas do 40 Din mesečno. Tako morejo delati samo okostreneli in brezsrčni režimi, tako morejo postopati samo oni, ki niso nikoli ničesar žrtvovali.

Preziranje samoupravnih pravic.

V Vojvodini, v Bosni in Hercegovini vladajo še danes cele občine od policije postavljeni komisariji, ki se niti najmanj ne brigajo za občino in za njene potrebe, marveč vršijo samo želje stranke, ki je trenutno na oblasti in preganjajo svoje politične nasprotnike.

Zunanja politika.

Zunanja politika naše države ni bila nič boljša in nič srečnejša od notranje. Od politike slepega prijateljstva s fašistično Italijo, se je prešlo večkrat do direktnega spora z njo. Z Albanijo se je istotako vodila nespametna politika in se je s tem šlo na roko zavojevalnim težnjam fašistične Italije. Namesto da se prepusti samim Albancem, da poskušajo svobodno urediti in organizirati svojo državo in ako ne morejo sami, da se zahteva pomoč društva narodov, naše vlade so raje pomagale zdaj ene, zdaj druge osebnosti in skupine v Albaniji, ki so se med seboj teple. Naša politika napram Albaniji mora biti izpolnjena želja, da se albanski narod osvobodi fevdalnega robstva in da si demokrasko razvije svoj politični in gospodarski red.

Balkanske zveze.

Naša zunanja politika se mora voditi v pravcu ustvarjanja balkanske zveze na osnovi popolne enakopravnosti med vsemi balkanskimi narodi in izpopolnitvijo jugoslovanskega edinstva s pritegnitvijo Bolgarske v jugoslovansko celoto. Napram kapitalističnim velesilam se mora varovati stališče neodvisnosti in korektnosti.

Razsulo buržuaznih strank.

Vse buržuazne politične stranke so v popolnem razsulo. Vse te stranke so tudi stare po svoji preteklosti in po svojih ljudeh. Sestavljene so iz najrazličnejših elementov in brez stalnega programa. Vse se pri njih le reducira le na borbo za oblast. Odtod razsulo vseh teh strank in odtod njihova nesposobnost, da pomagajo razviti državo. Odtod tudi neobhod-

na potreba, da se postavi nasproti buržuaznim strankam močno socialistično stranko, ki mora voditi v vseh pravicah demokrasko delavsko politiko.

Za socialno demokracijo.

Sodrug, volilci!

Ne varajte se: Buržuazna narodna skupščina ne bo nikoli v stanju, izvršiti kaj koristnega za delovni narod in za državo.

Ona je dosedaj prezirala pravice državljanov in njihovo svobodo, prezirala jih bo tudi za naprej. Ona je gledala dosedaj brezbrizno in brezčutno na delavsko brezposelnost, na bedo invalidov in vojnih sirot in vdov in bo tudi zanaprej.

Ona je bila dosedaj mati kapitalizma in mačeha delovnega naroda, ona bo ostala to še nadalje, ako jo močni socialistični delavski pokret ne prisili, da začne drugače delati.

Zato morajo pri volitvah 11. septembra vsi delavci, vsi mali producenti in uradniki zapustiti buržuazne stranke in glasovati za našo stranko, da pomagajo uresničiti program Socialistične Stranke Jugoslavije, a to je: popolna politična, socialna in ekonomska demokracija.

11. septembra morajo vsi delavci pod zastavo Socialistične Stranke Jugoslavije, ki se bori:

*Osvežiš s kopeljo telo si mlado,
še bolje pa s „CLIO“
šumečo limonado.*

Za čim popolnejšo zaščito in zavarovanje najemnih delavcev, industrijskih, obrtnih in poljedelskih; za gospodarsko in socialno zavarovanje malih producentov;

za najpopolnejšo svobodo političnega in gospodarskega združenja, za pravico zborovanja in dogovarjanja; za popolno izvedbo agrarne reforme;

za popolno preskrbo invalidov, vojnih sirot in sirot vobče in za oškodovanje vojnih žrtv vobče;

za popolno samoupravo v občini, okraju, okrožju in oblasti;

za progresivni davčni sistem in proti posrednemu obdavčevanju;

za zvezo balkanskih narodov;

za anuliranje vojnih dolgov;

za mednarodni mir in sporazum na osnovi enakopravnosti vseh narodov;

za odpravo kapitalističnega sistema produkcije in uprave in za uvedbo socialističnega načina produkcije in uprave!

Glavni strankin odbor Socialistične Stranke Jugoslavije.

Za skupni nastop pri volitvah.

Snoči se je vršila v Ljudskem domu v Mariboru v zadnji številki našega lista naznanjena konferenca med zastopniki dekalistov v štajerski oblasti in našo stranko. Navzoči so bili vsi mnenja, da se more in mora najti platforma za skupni nastop pri volitvah. Zato se je sklenilo, privedi na sestanek, ki se bo vršil ponovno v nedeljo v Mariboru, do kraja sporazum za skupni nastop pri volitvah, z eno sporazumno delavsko listo. Ugotovilo se je, da se volilni program obeh strank v bistvu krije, v ostalem pa ohrani vsaka stranka svoj program in svoje cilje. Pismo dekalistov z 3. julija na našo

stranko je postalo potemtakem brezpredmetno, in je želja obeh skupin, da se končno, v eri najhujše bede in reakcije, uresniči skupni nastop.

Pozdravljamo ta sklep obeh skupin z največjim zadovoljstvom in želimo, da bi sporazum pokazal, da je zavedni delavski razred še vedno močan in da hoče skupno v boj proti buržuaziji.

Na konferenci je bil navzoč tudi pristaš Bernotove grupe, s. Eisinger iz Slovenjgradca, ki je tudi glasoval za skupni nastop!

Želja klerikalcev, da pojde delavstvo razbito v boj, se očitvidno ne bo uresničila.

Občinske volitve na Koroški Beli.

(V združitvi delavstva je moč!)

Koroška Bela, 21. julija.

V nedeljo, dne 17. julija tl., so se vršile v naši občini volitve v občinski zastop. Te volitve so pokazale, da je proletarska bodočnost le v združenih proletarskih vrstah. Baš izid teh volitev nam to znova potrjuje.

Po razpisu volitev v našo občino

so se sestali takoj zastopniki delavstva v naši občini in sicer vsega onega delavstva, ki sledi v političnem pogledu marksističnim idejam in načelom razredne borbe, ter se posvetovali glede skupnega nastopa pri volitvah. Sporazum je bil kmalu gotov, ker je bila vsestranska želja, da se

PAVEL DOROHOV:

Kaplja za kapljo.

(Odlomek iz romana »Golgota«. Prevedel I. V.)

»Poznate Sotova?«

»Ne.«

»Nikogar ne poznate? Dobro. Prisilim vas govoriti!«

Potegne revolver in nastavi cev na čelo Lomovu.

»Ali boste govorili?«

Od hladnega jekla šine vzdrgetajoč val po celem telesu. Srce se krčevito skrči. Bije nervozno, naglo. Obrazi žene in otrok gredo mimo.

Pogleda častnika naravnost v oči.

»Povem to, kar vem. Cesar ne vem, ne morem povedati.«

»Ne moreš?«

Roke visokega častnika trepetajo. Cev revolverja gre preko čela Lomovu.

Lomov se strese kakor mrzlični, ali stisne zobe.

»Počakaj, razvežem ti jezik!«

Vtakne samokres v žep in reče navidez z mirnim glasom:

»Brez vse koristi tajite. Hlebnikov, Murigin Razhošev so vse priznali. Zbirali so se pri Hlebnikovu in Razhoševu in pripravljali vstajo.«

Častnik je postal zopet divji.

»A—a, prokleti boljševiski. Pokažem vam, kako se delajo vstaje!«

»Nisem boljševiski.«

»Kaj pa ste?«

»Pošten človek.«

»Pošten človek! Vaša poštenost ni vredna ničesar! Poznamo mi take poštene ljudi!«

In zopet mirneje:

»Dobro, vzemimo, da ste poštenjak — zakaj spravljate potem svojo družino v takšno nevarnost? Ako nam ne poveste resnice, vas ustrelimo.«

»Ustrelite me, ali ne morem vam ničesar povedati, ker ničesar ne znam.«

Odideta. Zopet je bilo tiho in temno.

Lomov stoji naslonjen ob steno. Kolena se mu tresejo, šibijo. Zobje sklepetajo.

Hoče odgnati mraz, ki se mu razširja po telesu. Vtakne roke v rokave plašča. Začne hoditi gor in dol. Od stene do stene. Osem korakov široko, dvanajst korakov od vrat do nasprotnega zidu. Večkrat obstoji, pritisne oho na mrzle stene in posluša. Enkrat se mu zazdi, da sliši za zidovi rahel šum. Dolgo posluša. Zvok se ponovi. Zveni kakor stokanje.

»Ali je res Kiseljov?«

Potrka s prstom na steno. Glas je bil prezamolkel in nejasen. Išče po žepu. Sliši razločno, da mu odgovarjajo. Mrzlično je jel brzjaviti — ponovil je še abecedo jetnikov.

»Kdo je?«

Pritisnil je uho na steno in čaka. Nobenega odgovora. Ponovi vprašanje:

»Kdo je?«

In zopet čaka. Sedaj odgovori.

»Hlebnikov. Kdo ste vi?«

»Lomov. Kaj je z vami?«

»Mene . . . so . . . pretepli . . . Zasli-

šali . . .«

Lomovi živci temu niso bili kos. Nasloni se na steno in zaplače . . .

»Ubogi Hlebnikov!«

Nataša je bila srečna, ko je zvedela, da je Dimitrij prost in na varnem mestu.

Dva dni po aretaciji je prišla žena Lomova, Helena Ivanova, k nji.

»Ali že veste . . . Ivan Aleksandrovič je aretiran?«

»Vem.«

»Nikjer ga ne morem najti. Niti v ječi, niti na policiji. Na vse sem se že obrnila. Predsednik združne uprave se je obrnil osebnost na šefa generalnega štaba, pa tudi ta ni vedel ničesar povedati. Rekel je, da on ni izdal nobenega zapornega povelja. Moj bog, ne vem niti, ali Ivan Aleksandrovič živi . . . pravijo . . . da je pri Hinklu . . .«

Njene široko odprte oči strme v Natašo v nepopisnem obupu.

Nataša se drzne. Znala je, da se k Hinklu odpravljala le one, ki jih aretirajo poveljniki kozakov in da še ni noben živ zapustil Hinklove kleti.

Lomova žena omahne na stol.

»Moj Bog, Ivan, Ivan . . .«

Časnika prideta zopet k Hlebniku. Visoki, z brkami in valjani, debeli. Sedaj sta prišla z njima dva vojaka. Eden postavi k steni dva stola. Častnik sedeta, vzameta cigarete iz žepa in kadita. Hlebnikov vidi, da tokrat ne bosta kmalu odšla. Ležal je nepremično na tleh. Kaj hočejo sedaj? Da bi ga vsaj hitro ustrelili!

SINALCO

BREZ ALKOHOLA

mora delavski živelj v občini takoj združiti. Brez vsakršne posebne agitacije, smo šli nato v boj za našo delavsko kmetisko občino, da si priborimo večino. Ni bilo potreba našemu delavcu razlagati, kako in za kaj je potrebno, da imamo delavci močno

Mariborska oblastna skupščina.

Kakor je znano, je centralna vlada razveljavila proračun za leto 1927, katerega je tuk. oblastna skupščina sklenila v svojem zadnjem zasedanju.

Razveljavljen je bil iz razloga, ker je obsegal samo razhodke brez vsakih dohodkov. Klerikalna večina je takrat zagotavljala, da bo centralna vlada v smislu § 320 finančnega zakona za leto 1927-28 prenesla del svojih funkcij, kakor kmetijstvo, javna dela, bolnice, socialno politiko in drugo, na samouprave in s tem tudi dohodke, katere se v ta namen pobira. Centralna vlada pa je po sprejetju proračuna in finančnega zakona za leto 1927-28 vrgla klerikalce iz vlade in potem še odklonila oblastni proračun z motivacijo, da si mora oblast sama poskrbeti za kritje svojih potrebščin.

Za dne 20. in 21. julija je bila sklicana tukajšnja oblastna skupščina, da sklepa o novem proračunu, katerega je klerikalna večina pripravila in skupščini predložila, in sicer takega, kakršnega ji je diktirala centralna vlada, ki je sledeči:

Redne potrebščine:

Splošna oblastna uprava	1.142.500.— D
Oblastna imovina	14.625.590.— D
Zdravstvo in socialna skrb	14.000.— D
Oblastni dolg	318.725,70 D

Skupaj 15.900.815,70 D

Izredne potrebščine:

Oblastno posloplje	1.700.000.— D
Javna dela	1.971.500.— D
Kmetijstvo in vođe	3.760.000.— D
Zdravstvo in soc. skrb	1.800.000.— D
Nepredvidene potrebščine	768.— D

Skupaj 10.000.000.— D

Kritje:

Državni predujem	700.000.— D
Davek na pridobnino po drugem poglavju (25%)	300.000.— D
100% doklada na lovske karte	50.000.— D
100% doklada k davku na tantijeme	150.000.— D
Oblastna imovina	14.686.815,70 D

Skupaj 15.900.815,70

Izredne potrebščine:

Posojilo	10.000.000.— D
----------	----------------

Kakor se vidi, je ta proračun prava karikatura proračuna, ker za vse potrebščine je le borih 500.000 Din za kritje, vse drugo je dolg. Oblastni poslanci opozicije, zlasti pa naši sodrug, so morali proti takemu proračunu z vso silo nastopiti, ker niso mogli dopustiti, da bi klerikalna večina na tako nesramen način metala našemu ljudstvu pesek v oči.

Pri splošni debati o proračunu so nastopili vsi naši poslanci, ss. Grčar, Petejan in Moderndorfer, kateri so tako učinkovito zadeli klerikalno večino, da je bila kar divja in da je celo g. veliki župan pozabil, da je tu kot vladni zastopnik in ne branitelj klerikalne stranke.

Najprej je v imenu kluba govoril s. Grčar, kateri je v enournem govoru obrazložil vse hibe tega proračuna. Za njim je govoril s. Moderndorfer, ki se je največ pečal s kmetijskim in šolskim vprašanjem. Ko je omenil, da je predsednik dr. Leskovar zagovornik grofov Thurnov v Guštanju, mu je odvzel besedo, ne da bi skupščina protestirala. Na to je govoril s. Petejan,

zastopstvo v občini, povedali smo mu samo, da je na Koroški Beli, pri občinskih volitvah, naša proletarska lista skupna in uspeh je bil tu; in sicer sijajen uspeh! Evo ga: Združena delavska lista 249 glasov, 12 mandatov, (preje 9); napredna SDS 92 glasov, 4 odbornike (4); SLS 184 glasov, 9 odbornikov (preje 12). Tako smo skupno priborili še tri mandate, ako pa upoštevamo, da je bil pri prejšnjih obč. volitvah količnik 17, sedaj pa 21, pa vidimo, da je uspeh še sijajnejši, kakor pa se morda na prvi pogled vidi.

Mi smo s svojim nastopom pokazali, da je združeni proletariat močan. In zato kličemo vsemu delavstvu: bratje združite se! Združeni boste zmagali!

ki je s svojimi izvajanji zadel v sršenovo gnezdo, ker je tako neusmiljeno razkrinkal hinavščino klerikalne večine, da so kar besneli. Ko je izjavil, da so ta proračun napravili samo radi volitev, ker se boje priti danes na dan z novimi davki, s katerimi bodo gotovo prišli v jesenskem zasedanju, ko ne bo več volitev in da do volitev hočejo vse potrebščine kriti s posojilom, da bodo svojim volilcem rekli, da niso za oblastno upravo naložili kmetu nobenih davkov. Radi tega so pa iz proračuna vrgli vse najpotrebnejše postavke in niso za šolska in delavska vprašanja postavili niti ene pare. Ta proračun so zagovarjali z obljubo, da bo proračun po volitvah boljši, ravno tako, kakor je dnevno časopisje poročalo, da je g. ministrski predsednik Vukičević tolažil delavce v železniški delavnici, da se bodo po volitvah razmere delavcev zboljšale, ako se priključijo močnim vladnim strankam.

Udarci s. Petejana so tako učinkovali, zlasti na kmečke poslance, da je moral celo g. veliki župan intervenirati in dementirati izjave s. Petejana glede g. Vukičevića in to v tonu, ki ni bil na mestu za vladnega zastopnika, ki nima pravice diktirati, kako in kakšen način sme poslanec govoriti.

S. Petejan je na izvajanja velikega župana reagiral in izjavil, da to, kar je povedal, je bilo objavljeno v našem časopisju in do danes ni bilo dementirano. (»Slovenski Gospodar«, glasilo SLS, je isti dan, t. j. 21. t. m., to ponovil! Op. ured.)

Po končani splošni debati se je prišlo na glasovanje in je vsa opozicija, razen Nemca (dr. Mühleisen), t. j. socialisti, demokrati in radičevci, glasovala proti.

Pri podrobni debati so naši sodrug stali razne spreminjevalne predloge. S. Petejan je predlagal, da naj se v proračun postavi znesek po 100.000 Din za zaščito mladine, starih in onemoglih ter za brezposelne delavce, in teh 300.000 Din se naj vzame iz rezervnega fonda, katerega si je večina pustila na razpolago. Tudi ta predlog je bil odklonjen.

Najlepše pa je prišlo, ko se je čitalo predloge Moderndorferja in sodrugov glede razmer v Mežiški dolini. Vstal je g. veliki župan in izjavil, da za te predloge ni kompetentna skupščina, temveč veliko županstvo. Predsednik dr. Leskovar je bil v zelo mučnem položaju, a se je vseeno zavedal svoje dolžnosti in je velikega župana poučil, da je skupščina kompetentna, da razpravlja o vseh predlogih in da da vladi svoje mišljenje. Nujnost predlogov je bila z večino odklonjena in so se isti oddali rednim potom v odsek.

Na popoldanski seji se je razpravljalo o službeni pragmatiki za oblastne nameščence. V razpravi so naši poslanci aktivno sodelovali. Ko so bile rešene še nekatere manjše stvari, se je zasedanje skupščine, ki je bilo za klerikalce velik minus, zaključilo. O tem zasedanju bomo še poročali.

štvo Kranjske hranilnice so vstopili predstavniki raznih slovenskih političnih strank in sicer v razmerju, da so imeli Slovenci okoli 56%, Nemci pa okoli 44% zastopnikov. To društvo je sedaj kot nacionalizirano nekaj let gospodarilo v zavodu.

Pred štirinajstimi dnevi smo pa čitali v dnevnem časopisju »nedolžno« vest, da je društvo sklenilo, likvidirati Kranjsko hranilnico, ki se preosnuje v oblastno hipotekarno banko. Obvestilo pa še nadaljuje in pravi približno, da se pa razdeli rezervni sklad v znesku Din 2.850.000 sorazmerno po političnih zastopstvih ali zastopnikih v »dobrodelne« namene.

Iz tega sicer precej nejasnega poročila je posneti, da se omenjeni znesek razdeli med posamezne politično spredeljene člane Kranjske hranilnice, ki porabijo zneske po svoji uvidenosti. Na vsakega društvenega člana Kranjske hranilnice odpade okroglo Din 70.000.

Ni naša stvar oporekati temu, če buržuazija zavod reformira, ker je njegova oblika zastarela, niti ne mislimo tu oporekati, če postane zavod oblastna hipotekarna banka, ker oblast potrebuje močnejši denarni zavod. Ne moremo pa razumeti, kako pridejo člani Kranjske hranilnice, ki so slučajno zasedli mesta v njej z ozrom na svojo politično pripadnost tam nekaj let več ali manj zaslužili do privilegija, da sedaj razpolagajo z navedenim zneskom, ki ga hoče Kranjska hranilnica dati društvenikom kot nekako moralno ali kakršnokoli odkupnino.

Kranjska hranilnica je porabljala nekaj svoje rezerve za nemške kulturne namene, zidala je nekaj delavskih stanovanjskih hiš, podpirala nemštvo sploh. Sedanji društveniki pa sklepajo, da naj se znesek Din 2.850.000 porabi za nekako odkupnino, kar je prav podobno prejšnji praksi v zavodu in povojni morali.

Ljubljanska občina je pričela stanovanjsko akcijo. Predvidena glavnica še ni zagotovljena. Rezervni sklad Kranjske hranilnice je celo nekak javni sklad, ki se je zbral na račun hranilcev, torej več ali manj splošnosti, zato je tudi pravično in pošteno, če se porabi v javne namene. Ako bi se ta rezervni sklad investiral v ljubljanskih stanovanjskih oblicacijah, bi nosil na leto okoli Din 170.000 obresti, bi se za ta denar lahko sezidalo okroglo 60 stanovanj, obresti pa bi se porabile za dobrodelne namene. Rezervni sklad hranilnice torej javnost z vso pravico reklamira zase in uprava tega sklada bi se morala v tej ali oni obliki poveriti javni kontroli. Nedopustljivo je, če se tako velik znesek, s katerim bi se dalo nekaj napraviti, razdeli in izroči posameznikom, ki so upravljali zavod, da ga potrošijo po svojem individualnem razpoloženju ter s tem ubijejo vsakršen efekt, ki bi se ga drugače lahko doseglo z njim.

Zdi se nam, da je ta dogodek, v kolikor je tak, za moralo politične javnosti značilen. Tudi ta likvidacija nas nehote spominja na druge likvidacije, o katerih smo že večkrat kaj poročali. Zanimivo je tudi, da so s tako rešitvijo likvidacije zadovoljne vse politične stranke, čeprav je na dlani, da se tako ne sme gospodariti z narodnim imetjem.

Za nas v tej stvari ni nobenega dvoma. Mi obojamo take manipulacije in v kolikor so se pri Kranjski hranilnici izvršile ali se nameravajo izvršiti, zahtevamo, da se popravijo ali preprečijo, odnosno, da dá likvidacijski odbor jasne račune; pove jasno, kako je sklenil in zakaj. Dokler tega ne stori, je z ozirom na objavljene vesti opravičen sum, da gre za odkupnino in za zapravljanje take rekoč javnega denarja, ki bi se lahko porabil v socialne namene ob kontroli javnosti.

Jasnost v tem vprašanju je absolutno potrebna, ker le težko verujemo, da bi bilo pri nas še kaj takega mogočega danes, po tolikih letih preobrata.

Vi hočete

varčevati in vendar le okusno jesti. Potem rabite samo

MAGGI-JEVO ZABELO

Vi boste potrebovali manj mesa in kosti in Vaše juhe, prikuhe, omake, bodo vseeno močne in okusne.

Zahtevajte izrecno »MAGGI-jevo zabelo« ter pazite prosim, na jme »MAGGI«, na »RUMENO-RDEČI« etiketi.

Volilni shodi.

Nedelja, dne 24. julija:

Šoštanj, v »Zadružnem domu«, ob 9. uri.

Guštanj, ob 3. uri popoldne v gostilni pri Milonigu.

Brežice, ob 9. uri v gostilni Ivana Grobušek.

Ptuj, ob 9. uri v lokalni, ki bo razviden iz lepakov.

Breg pri Ptju, ob 8. uri zjutraj, gostilna Pogačnik.

Prevalje, ob 9. uri v gostilni Rozman.

Okrajne konference

za postavitev srezkih kandidatov se vrše:

v nedeljo, dne 24. julija 1927

za volilni okraj Maribor, desni in levi breg ter konjiški okraj

v Mariboru, v »Ljudskem domu« ob 8. uri dopoldne.

za volilni srez Celje in Šmarje

v Celju ob 9. uri dopoldne v strankinem lokalni, Vodnikova ulica 3;

za volilni srez Ptuj

v Ptuj ob 9. uri dopoldne »Pri pošti«;

za volilni srez Prevalje

v Prevaljah ob 9. uri dopoldne v prostorih »Zadružnega doma« (čitalnica);

za volilni srez Slovenjgradec in Mozirje

v Šoštanju ob 9. uri dopoldne v »Zadružnem domu«;

za volilni srez Brežice in Laško

v Brežicah ob 9. uri dopoldne v gostilni Iv. Grobušek.

Pred konferenco se bo povsod vršil javen shod, potem pa konferenca.

Na teh konferencah bodo delegati oblastnega odbora SSJ za mariborsko oblast podali poročilo o poteku oblastnega zbora in pogajanjih glede skupnega nastopa z »Naprejevo« skupino in »Dekalisti«.

Vse krajevne organizacije dotičnega okraja, pa tudi vsi zaupniki naj se konference udeležijo. Konferenca bo poleg drugega postavila srezkega kandidata in namestnika.

Na konferenci se lahko še prijavi čuvarji skrinjic za kraje, kjer se še niso zglasili. Ako kateri čuvar še ni poslal svoje od tajništva mu poslano izjave, naj to takoj stori.

Na konferenco so povabljeni tudi vsi tisti sodrug iz vašega kraja, ki so naši strankini somišljeniki ter naj jih krajevne organizacije in zaupniki pozovejo k udeležbi.

Vič-Glince.

Meščanskih strank ne vežejo programi, načela, ker nimajo ciljev; zadržuje najmanjše osebno vprašanje in njih navidezne organizacije gredo iz lima. Ko smo še pred kratkim bili povabljeni na skupen nastop, da bi odpadle volitve, so nam n. pr. demokratje očitali, da nimamo organizacije, ker bi sicer že lahko našim članom dopovedali, da ni treba volitev. Mi smo jim pa odgovorili, ravno za-

Čudna likvidacija Kranjske hranilnice v Ljubljani.

Kranjska hranilnica je najstarejši denarni zavod v Ljubljani. Pred vojno je bil ta zavod absolutna domena Nemcev. Hranilnica je osnovana po

starem društvenem zakonu in je sprejemala člane po svoji volji. Po preobratu je znana nacionalizacija zadela tudi Kranjsko hranilnico. V dru-

Zbirajte za tiskovni sklad!

Veliko poletno veselico

radi tega, ker organizacijo imamo, ne maramo in nam tudi ni treba tega. Danes naša organizacija raste in meščanske stranke razpadajo. Delavci na Viču gredo enotni v volilni boj za občino in jim je za to zmagala 7. avgusta zasigurana. Sedaj bo t vsak posameznih vedel, zakaj so hoteli demokrati in klerikalci skupno listo brez volitev.

Živela delavska solidarnost!

Litija.

Podružnica »Svobode« v Litiji je imela v nedeljo, 10. julija ob 2. uri popoldne v tovarniški kuhinji svoj izvanredni občni zbor. Udeležba ni bila prav zadovoljiva, to pa zato, ker se ni niti stari odbor ves odzval. Iz poročila je bilo razvidno, da je dosedanji odbor posvetil premalo pažnje delu podružnice. Po poročilu starega odbora so se vršile volitve novega odbora ter je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Avšič Drago, namestnik Podlijmik Franc; tajnik

Vuk Viktor, namestnik Gričar Avgust; blagajnik Kralj Edo, namestnik Karman Slavko. Odborniki: Končar Avgust, Kres Edo, Suster Tončka; namestniki: Semenič Alojz, Praprotnik L., Tovšner Pepca. Praporščak Semenič Alojz, namestnik Kres Edi. Arhivar: Vuk Viktor, namestnik Podlijmik Franc. Knjižničar: Karman Slavko, namestnik Avšič Drago. Gospodar: Forbici Franc. Kontrola: Kres Ignac, Breclj Rezi, Hiršl Edo; namestniki: Forbici Franc, Kedrič Ivan.

Bistrica pri Rušah.

Po vseh delih Slovenije se probujajo proletarske žene in dekleta ter stopajo v združenih vrstah v boj za svoje pravice. Z veseljem naglašam, da se tudi naše žene v Bistrici probujajo in dvigajo, da vržejo tisoč let staro robstvo od sebe, da postanejo enakopravni člani človeške družbe, v kateri bo tudi njihova beseda merodajna. — V nedeljo, dne 17. julija, se je vršil pri nas ženski

shod v gostilni Rottner; na njem je bilo veliko žena, bilo je pa tudi veliko delavcev in kmetov tega okraja. Sodružica Ajdiškova iz Ljubljane ter sodrug Čeh iz Maribora sta nam natančno orisala trpljenje in brezpravnost delavske in kmečke žene, ob enem tudi razložila, kakšen pomen ima organizacija proletarskih žen in deklet. Se posebej se zahvaljujemo sodr. Ajdiškovi za dolgi govor, v katerem nas je seznanila z ženskim gibanjem in s težkim življenjem proletariata vobče. Marsikatero oko se je orosilo, ko smo slišali o trpljenju izmognanih žen, ki čakajo odrešilne smrti v ljubljanski hiralnici. Takšno je torej plačilo ženski, ki je vso svojo moč dala za družbo, a ko je izčrpana do zadnje sile, se jo porine v poslopje, katero imenujejo hiralnico, ki se pa ne da primerjati niti z jetnišnico. Torej zavedajte se, žene in dekleta, da pripada tudi vam boljše starostno zavarovanje. — Kakor po odkritju Amerike, ko so šli podjarmit ona

svobodna ljudstva novo odkrite zemlje in so se potem, ko niso uspeli, posluževali misijonarjev, da jih potom vere v Boga podvržejo izkoriščanju, v korist bogatih in mogočnih — tako so storili tudi z evropsko ženo. Ko mi šlo drugače, so se pa poslužili oznanjevalcev vere, da jih duševno zaslužijo in izročijo brezpravju. Vso oblast so dali moškim, žene so pa ostale izven zakona in prava. — Vam, sodružice, ki ste pristopile v naše vrste, pravim: Ne klonite, vztrajajte, da si skupno priborimo skupne pravice. Živela organizacija delavskih žen in deklet! I. F.

Ne pozabite nikoli, prosim Vas, juhi, omaki, prikuhi in salati dodati nekoliko kapljic »Maggi«-jeve začimbe. Najmanjša količina »Maggi«-jeve začimbe zadošča, da postanejo jedila tečna in okusna. Zahtevajte izrecno le »Maggi«-jevo začimbo in pazite na ime »Maggi«, z rumeno-rdečo etiketo!

DALMATINSKA GOSTILNA IN KLET

„Pri starem mostu“

toči najboljša črna in bela dalmatinska vina. Vino »Apolo« iz lastnih vinogradov iz Splita. Dobe se topla in mrzla jedila ter dalmatinski sir, šunke in morske ribe. Sprejemajo se abonenti na dobro hrano. Oddajajo se sobe mesečno po najnižjih cenah.

Lastniki:

Marič in Jovanović

Hotel Kosovo

Maribor, Grajski trg šte. 1

prilagočena cenj. občinstvu najboljša pristna dalmatinska vina. Danes dospela vagonška pošiljatev dalmatinskega vina. Mrzla in topla jedila vedno na razpolago. Kompleten obed Din 10.—. Sprejemajo se abonenti. Primorska in štajerska kuhinja. Lep senčnat prahu prost vrt.

Za obilen obisk se priporoča

Marko Radilovič, gostilničar.

Branko Mejovšek

Maribor, Tattenbachova ulica 13

nudi najceneje: premog, drva, kolobare, koks, kovaški premog, oglje, cement. — Točna poštrežba.

DOBRE LASTNOSTI

finega čistila za čevlje so te-le:

Mazilo je mehko in se dobro razmaže; daje čevlju takoj lep, temen sijaj. Usnje ostane zmiraj voljno. In te lastnosti ima

Indian Pasta

Ze pri uporabi prve doze se bode o tem prepričali.

Vsi kupujejo obleke pri

J. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17

ker tam se dobi sukno že od 26 Din naprej,

kakor tudi vsakovrstno drugo blago po najnižjih cenah.

Klobuke

kravate, ovratnike, nogavice, palce najceneje pri trvdki

Igo Baloh, Vetrinjska ul. 18

OBVESTILO!

Jakob Perhavec

tov. za izdelovanje likerjev, desert. vin in sirupov

Maribor, Meljska cesta 3

obveščam p. t. občinstvo, da sem prevzel s 1. julijem t. l. trgovino z alkoholnimi tekočinami (razprodaja na drobno) od Albrecht & Strohbach

GOSPOSKA ULICA ŠT. 19

ter se priporočam za obilen obisk. — V zalogi bom imel vedno pristno slivovko, droženko, brinjevec, konjak, rum, vse vrste likerjev, sadnih sokov, spirita, vinskega kisa in kisa za kumarce.

Postrežba točna.

Cene solidne.

JAKOB PERHAVEC

Gospoška ulica 19

Ali že uporabljate

„PROJA“ terpentinovo kremo za čevlje!

Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.

JURIJ JUTERSCHNIK

slikar in pleskar, Maribor, Grajska ulica 3, se priporoča za prevzem vseh slikarskih in plesarskih del po najnižjih cenah in izvrstni izpeljavi. Samo moderni vzorci so na vpogled. — Učenec se sprejme.

TVRDKA KELC

Gregorčičeva ul. 6

Krojaški salon za gospode, dame in vojaštvo se priporoča.

Reklamne cene! postrežba točna!

Zelo zanimivo

Je ilustrirano, popularno Radio glasilo „RADIOWELT“ (bakreni tisk).

Razen vseh evropskih razpošiljalnih programov interesantne aktualnosti in vrednostne tehnične obravnave. Poedina cena 8 Din. Poskusna številka 8 Din

Wiener Radioverlag, Wien I., Pestalozziggasse 6/53.

Anton Vaupotič vdova

SODNA UL. 16. se priporoča v izvršitev vseh sobo-, črkoslikarskih in plesarskih del po najnižjih cenah.

IVAN JAX IN SIN, LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA 2.

ŠIVALNI STROJI

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne. 15 letna garancija. — Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno.

PISALNI STROJI „ADLER“

Kolesa iz prvih tovarn, Dürkopp, Styria, Kayser, Waffner (O-ročno kolo). Pletilni stroji vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in šivalnih strojev. — Daje se tudi na obroke! — Cenike franco in zastoj!

